

Siilinjärven kunta

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Tarkastuslautakunta 9.5.2022 § 31 ja 12.5.2022 § 34

Kunnanvaltuusto 23.5.2022 § 19

Sisällys

1	Tarkastuslautakunta	3
2	Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	6
2.1	Strategiset tavoitteet.....	6
2.2	Talousarvion toteutuminen	8
2.3	Kuntakonserni.....	9
3	Palvelualueet	12
3.1	Elinvoima- ja konsernipalvelut.....	12
3.2	Sivistyspalvelut	13
3.3	Sosiaali- ja terveyspalvelut	16
3.4	Tekniset palvelut.....	18
3.5	Yhteiset palvelut	19
4	Investoinnit	22
5	Eriytetyt tilinpäätökset	22
6	Muut havainnot	23
7	Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	25

1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Arviointiin sisältyy myös kannanotto kunnan toiminnan tuloksellisuudesta.

Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta. Tarkastuslautakunta voi myös tehdä itsenäisiä tarkastuksia valitsemistaan kohteista.

Tarkastuslautakunnan toimintaa säätelee kuntalain lisäksi kunnan hallintosääntö. Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan Kuntalain 123 §:ssä.

Tilintarkastuksen Siilinjärven kunnassa on hoitanut valtuuston valitsemana tilintarkastajana KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Katri Hokkanen

Vuosi 2021 oli kuntavaalivuosi. Kevään vaikean koronaepidemian johdosta kuntavaalit siirtyivät pidettäväksi vasta kesäkuussa, joten uusi tarkastuslautakunta aloitti työskentelynsä elokuun alusta. Taulukossa 1 on esitetty lautakunnan kokoonpano 31.7.2021 asti ja taulukossa 2 1.8.2021 alkaen.

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Puheenjohtaja Toni Juvonen	Mari Ukkonen
Varapuheenjohtaja Hanna Heikkinen, 22.2.2021 alkaen Anna Huttunen	Päivi Rissanen
Jäsen Harri Apell	Matti Gröhn
Jäsen Riitta Kerkola	Jarkko Kaitokari
Jäsen Jukka Tuppurainen	Kalle Savolainen

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.-31.7.2021

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Puheenjohtaja Tarja Laatikainen	Toni Juvonen
Varapuheenjohtaja Simo Lyytinen	Kalle Savolainen
Jäsen Veijo Aallosvirta	Pirjo Niemitz
Jäsen Mika Oksman	Matti Gröhn
Jäsen Liisa Väätäinen	Kirsi Demirhan

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.8.-31.12.2021

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta.

Lautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja ja sihteerinä tarkastusasiantuntija Päivi Heikkinen.

Esteellisyydet

Hallintolain kohdissa 27 §, 28 § ja 29 § määritellään keskeiset perusteet esteellisyyden arvioinnissa. Lähtökohtaisesti henkilöt itse arvioivat omaa esteellisyyttään. Arviointikertomuksen laadinnassa ei ole todettu tarkastuslautakunnan jäsenillä esteellisyyksiä.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen on esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja toteutumiin, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen avulla ja tehneet havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti lautakuntien ja palvelualueiden toimintaa. Lautakunta on kuullut tehtäväalueiden vastuuviranhaltijoita. Tarkastuslautakunta on painottanut arvioinnissaan viran- ja toimenhaltijoiden kuulemisia.

Tarkastuslautakunnalla oli vuoden aikana 13 kokousta, joista 5 kokousta uuden lautakunnan aikana. Kokouksissa oli viranhaltijoiden sekä henkilöstön edustajien kuulemisia yhteensä 19 kpl. Kuulemisten määrään vaikutti lautakunnan vaihtuminen kesken vuotta.

Tarkastuslautakunta	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kokousten lukumäärä	10	11	12	13	13	11	13
Kustannukset (€)	50 317	50 860	65 178	66 941	66 935	63 839	66 584

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan kokoukset ja kustannukset

Tarkastuslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti, vaikka osana kunnan talouden tasapainottamisohjelmaa tarkastuslautakunnan kevään kokousmääriä ja siten kuulemisten määriä oli vähennetty tavanomaisesta. Tarkastuslautakunta katsoo, että sille on varattava tällä valtuustokaudella kuntalain mukaisesti riittävät resurssit lakisääteisen arviointitoiminnan varmistamiseksi.

Arviointikertomus vuodelta 2020 käsiteltiin kunnanvaltuuston kokouksessa 31.5.2021 § 12. Kunnanvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja lähetti sen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten.

Tarkastuslautakunta sai 25.10.2021 § 63 kunnanvaltuuston kokouksessa pyydetyt kunnanhallituksen selvitukset vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Tarkastuslautakunta toteaa, että toimihenkilöt ja lautakunnat ovat perehtyneet ja vastanneet havaintoihin.

Sidonnaisuusilmoitukset annettiin kunnanvaltuustolle tiedoksi 15.11.2021 § 73.

Tarkastuslautakunnan itsearviointi ja selvitys vuoden 2021 työskentelystä

Lautakuntatyöskentely on onnistunut tavoitteissaan:

Kuntalain mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät on saatu hoidettua. Arviointisuunnitelman 2021 mukainen arviointitoiminta on pääosin toteutunut. Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa on ennen tilinpäätöksen käsittelyä. Arviointityön perusteella on palvelualueilla tehty korjaavia toimenpiteitä.

Sähköinen sidonnaisuusrekisteri otettiin käyttöön.

Uusi tarkastuslautakunta on heti lautakuntatyöstelynsä alussa osallistunut tarkastuslautakunnan toiminnan lakisääteisiin tehtäviin, kunnan toiminnan ja talouden ohjaamiseen ja valvontaan sekä arviointiin liittyvään koulutukseen. Kouluttautuminen on välttämätöntä, koska liki kaikki lautakunnan jäsenet ovat ensikertalaisia.

Kehittämiskohteita:

Lautakunnan jäsenten tiedollista ja tietoteknistä osaamista olisi hyvä vahvistaa tehtävän arviointityön tehostamiseksi. Yhteistyön käytännön toteutusta varten olisi hyvä olla sähköinen alusta käytettävissä. Käytettävänä olevan laitteiston tekninen taso ja käytettävyys on niin vaihteleva, ettei sitä pysty täysin hyödyntämään lautakuntatyössä.

Tarkastuslautakunnan antamia väliarviointeja voisi käyttää tarvittaessa.

Valtuuston ja tarkastuslautakunnan yhteistyötä voisi lisätä.

Koemme itsearviointiin olevan käyttökelpoinen työväline, jota olisi kannattanut käyttää vuosittain. Suosittelemme itsearviointiin hyödyntämistä kaikille lautakunnille.

2 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

2.1 Strategiset tavoitteet

Kasvu

Strategiassa kasvatavoitteina ovat väestön ja työpaikkojen kasvu, monimuotoinen asuminen sekä vetovoimainen ja yrittäjäaktiivinen kunta.

Kunnan väkiluku kasvoi vuonna 2021 46 henkilöllä. Tavoite on 50 henkilöä lisää vuosittain, joten kasvu oli liki tavoitteessaan. Tavoitetta on tosin laskettu, vuonna 2019 tavoite oli vielä sadan henkilön lisäys vuosittain. Luonnollinen väestön lisääntymisen (syntyvyys - kuolleisuus) trendi on ollut Siilinjärvellä negatiivinen vuoden 2015 jälkeen, mutta vuonna 2021 tämä kehitys on saatu kääntymään positiiviseksi niin tulomuuton, 37 henkeä, kuin luonnollisen väestönmuutoksen, 9 henkeä, osalta. Muuttoliike oli pahimmillaan tappiollinen vuonna 2019 -251 henkeä ja vielä vuonna 2020 -172 henkeä. Siilinjärven väestörakenne on maakunnan nuorin keski-ikä ollessa 42,6 vuotta.

Uusia asuntoja valmistui vuonna 2021 vain 51 kpl, kun edellisellä vuonna uusia asuntoja valmistui 86 kpl ja vuonna 2019 113 kpl. Tavoitetaso on 150 asuntoa vuodessa. Kaikki uudet asunnot olivat pientaloja. Kerrostaloja tai rivitaloja ei viime vuonna valmistunut lainkaan. Valmistuneiden asuntojen määrä jäi alle tavoitteiden. Aktiivisella kaavoituksella ja maapolitiikalla kunta on pyrkinyt monipuolistamaan asumisen eri muotoja koko kunnan alueella, mutta rakentamisessa tämä ei vuonna 2021 vielä näkynyt. Raakamaata kunta hankki vuonna 2021 84,4 ha.

Työpaikkojen kasvatavoite on 50 vuosittaista työpaikkaa. Vuonna 2021 työpaikat vähenivät. Kunnan elinkeinorakenne on palveluvaltainen, työpaikoista on palvelualoilla 65 %, kun teollisuudessa ja rakentamisessa on 30 % sekä alkutuotannossa 5 %. Harjamaen vuonna 2019 valmistunut kaava mahdollistaa Innocumin alueen kehittämisen ja on osaltaan edistämässä työpaikkojen kasvua jatkossa. Työpaikkoja on alkanut poistua yleisesti yrittäjien eläköitymisen myötä.

Vuonna 2021 koronan vaikutukset työttömyyteen lievenivät. Siilinjärven keskityöttömyysaste oli maakunnan pienin ollen 7,3 %. Työttömien työnhakijoiden määrä laski 241 henkilöä, mutta pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi 20 henkilöä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kysymyksiä

[Kuinka asumisen monimuotoisuutta ja väestön kasvua edistetään Siilinjärvellä?](#)

[Mitä toimia kunta tekee väestön ja työpaikkojen kasvun edistämiseksi?](#)

[Mitä toimia kunta tekee elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi?](#)

Hyvinvointi

Strategiassa mainitut hyvinvoinnin tavoitteet ovat sivistyksen, sosiaalisen toimintakyvyn ja terveyden edistäminen, viihtyisä elinympäristö, monipuoliset harrastusmahdollisuudet sekä osaava ja innostunut henkilöstö.

Kunnanvaltuusto päätti 21.2.2021 § 10 liittyä mukaan Raahen kaupungin haastekampanjaan koulukiusaamisen ehkäisemiseksi ja poiskitkemiseksi ja haastoi myös kaikki siilinjärveläiset lasten ja nuorten harrastustoimintaa järjestävät kulttuuri- ja liikuntajärjestöt ja laajemmin kuntalaiset tähän työhön.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.12.2021 § 77 aikana Siilinjärven kunnan hyvinvointisuunnitelman, mutta toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma palautettiin valmisteluun.

Suunnittelukauden 2021 – 2023 tavoitteena on laatia ja ottaa käyttöön ehkäisevän päihde- ja mielenterveyshyönteimintaohje psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja päihteiden käytön vähentämiseksi. Toimintasuunnitelmaa on valmisteltu ja se hyväksytään vuoden 2022 aikana. Perusopetuksen päihdesuunnitelma ja toimintaohje on hyväksytty sivistyslautakunnassa joulukuussa 2020 ja sitä on käsitelty henkilöstön kanssa eri tilaisuuksissa.

Toisena tavoitteena oli ikääntyneiden vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon toimintamallin laatiminen ja käyttöönotto. Tämä tavoite toteutui.

Kolmas tavoite oli kuntalaisten osallistaminen. Kuntalaiset ovat voineet osallistua ja vaikuttaa sähköisten palautekanavien, sosiaalisen median sekä Siilinjärvi-sovelluksen kautta. Lisäksi kuntalaisille on toteutettu mm. kulttuurihyvinvointi-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo- sekä ikääntyneiden asukaskysely. Kuntalaisten osallisuutta kehitettiin myös mm. Tapaamo- ja Ospa-hankkeiden toiminnan kautta. Lapsiparlamenttitoimintaa ei koronan vuoksi päästy käynnistämään; toiminta käynnistyy keväällä 2022. Toimija- ja järjestöfoorumi, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto olivat toiminnassa.

Neljäs tavoite oli, että kunnan palvelurakenne mahdollistaa toimivan ja vaikuttavan hyvinvoinnin edistämisen toteutumisen. Hyte-ryhmä kokoontui kuukausittain ja toimijajärjestöfoorumi viisi kertaa. Lisäksi erilliset monialaiset työ/teemaryhmät vahvistivat palvelualojen sekä järjestöjen ja seurakunnan välistä yhteistyötä.

Kysymyksiä

[Informatiivisissa tunnusluvuissa näkyy ahdistuneisuuden kasvaneen 8. ja 9. luokan oppilaisissa. Miten helposti ja mitä kautta oppilas pääsee puhumaan mielenterveysongelmistaan?](#)

[Mitä oppilaitokset ovat tehneet huumeiden käytön ehkäisemiseksi?](#)

Talous

Kunnan strategiassa taloustavoitteina ovat investointikyky sekä tulokselliset palveluprosessit.

Vuosikatetta kertyi 7,4 M€, mikä on 2,1 M€ vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vuosikate kattoi poistot ja arvonalentumiset eli siihen nähden tulorahoitus oli riittävä. Vuosikatteeseen vaikutti merkittävästi valtion lisätalousarvioissaan myöntämät koronatuot valtionosuuksiin, yhteisöveron määräaikainen korotus sekä muut hankeavustukset.

Valtuuston sitova tavoite suunnittelukaudelle 2021 – 2023 on, että velkamäärä €/asukas on alle kuntien keskiarvon. Kunnan velka on 3 480 €/asukas, kun Suomen kunnilla se on keskimäärin 3 469 €/asukas. Lisäksi tavoitteena on, että taseluonteisten nettoinvestointien omarahoitusosuus on taloussuunnittelukaudella keskimäärin 80 %. Taseen investointien tulorahoitusosuus tilinpäätöksen ja vuosien 2022 – 2023 perusteella olisi nousemassa 88 %:iin.

Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli 56,0 %, mikä on selvästi yli maan ja maakunnan keskimääräisen suhteellisen velkaantuneisuuden. Toteutuneen tilinpäätöksen ja tulevien vuosien alijäämäkehitys on muodostumassa huolestuttavan suureksi vuodesta 2022 alkaen. Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.12.2020 § 42 kokouksessa talouden pitkän tähtäimen (PTS) suunnitelman, jota on toteutettu vuoden 2021 aikana.

Kuopion Veden yhtiöittämisessä liittyvissä laskelmissa olleen virheen korjaus kunnanvaltuuston päätöksellä (31.5.2021 § 19) pienensi Siilinjärven kunnan omistusosuutta yhtiössä ja alensi pääomallainan ja perustamislainan korkoa sekä saatavia korkotuloja.

Kunnan toimitilojen sisäilmaongelmat ovat viime vuosina aiheuttaneet korvaavine tilajärjestelyineen vuokra- ja ylläpitokulujen merkittävää kasvua. Sisäilmaongelmat ja toimintojen hajauttaminen eri pisteisiin on lisäksi vaikuttanut työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen, ja näin aiheuttanut osaltaan tehottomuutta.

Useiden uusien tilojen samanaikainen rakentaminen tulee lähivuosina ajamaan kunnan talouden erittäin tiukalle, vaikka rakentaminen toteutetaan leasinghankkeina elinkaarimallilla. Uuden terveyskeskuksen rakentaminen jatkuu vuoden 2022 alkusyksyyn. Lisäksi valmistelussa on Ahmon koulukeskus, Siilinkosken (Päivärinteen) päiväkoti, Siilinlahden koulu ja Siilinjärven pelastusasema.

Pohjois-Savon pelastuslaitokseen liittyvät vaatimukset varallaolokorvauksista voivat aiheuttaa arvion mukaan Siilinjärvelle pahimmillaan noin 1,7 milj. euron korvausvastuun, mikä lisää kunnan talouteen liittyviä riskejä.

Yhteenveto

Strategisten tavoitteiden osalta työpaikkamäärä väheni. Positiivisena asiana on myös hyvä mainita sähköisten kanavien sekä sosiaalisen median käytön lisääntyminen.

Strategisista tavoitteista ylittyi väkiluvun kasvutavoite. Hyvinvoinnin tavoitteista lapsiparlamentti ei kokoonnut.

Kysymys

[Millä keinoilla tehostetaan väkiluvun ja työpaikkojen määrän kasvua?](#)

2.2 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteutumista seurattiin valtuustotasolla kolmannesvuosiraportoinnilla. Palvelualueilla talousarviota seurataan kuukausiraportoinnin kautta. Muutostalousarvio hyväksyttiin 22.2.2021.

Jatkuneen koronapandemian vuoksi talouden ennustaminen oli vuonna 2021 edelleen vaikeaa, mutta tilinpäätös toteutui lopulta ennustettua parempana. Alkuperäisen vuoden 2021 talousarvion mukainen tilikauden alijäämä oli 5,9 M€. Tilinpäätöksessä tilikauden ylijäämäksi tuli 0,569 M€.

Toimintatuotot noin 42,1 M€ ylittivät talousarvion 17,5 %. Merkittävin tekijä oli teknisten palveluiden las-kuttamat työpalveluiden myynnit Kuopion Vedelle tehdyistä verkostotöistä noin 1,177 M€, jota ei ollut ta-lousarviossa. Tuet ja avustukset ylittivät 3,75 M€, joka johtui pääasiassa sosiaali- ja terveyspalvelujen saa-mien korona-avustusten 3,16 M€ kirjautumisesta suoraan tähän ryhmään.

Toimintakulut ylittivät 3 % muutostalousarviosta. Merkittävin, 1,434 M€:n ylitys kirjautui terveyspalvelui-hin johtuen koronakuluina raportoiduista 0,821 M€:n testauspalveluista. Uudiskohteiden suunnittelukus-tannukset ylittivät 0,584 M€, rakennusten kunnossapito 0,638 M€ ja työvoiman vuokraus 0,697 M€. Ra-kentamispäätösten viivästymisten ja sisäilmaongelmien vuoksi tarvittavien väistötilojen vuokrakustannuk-set ovat vuositasolla olleet noin 2,3 M€.

Henkilöstökulut toteutuivat 0,577 M€ talousarviota pienempinä. Erikoissairaanhoidon asiakaspalveluostot taas ylittivät talousarvion muutoksesta huolimatta 0,300 M€:lla.

Verotuloista kunnan tulovero oli 2,257 M€ (2 %) muutostalousarviota suurempi. Yhteisövero-osuus taas oli 1,731 M€ (28 %) talousarviota suurempi. Valtionosuuksien määrä pieneni johtuen koronatukien siirtymi-
sestä maksettavaksi valtionavustuksina.

Poistoissa ja arvonalentumisissa on mukana Ahmon koulukeskuksen rakennuksiin kirjattu alaskirjaus 0,283 M€, jolla lisäpoistojen / tasearvojen alaskirjausten aloitus saatiin käyntiin. Suunnitelman mukaisten poisto-
jen ja arvonalentumisten kokonaismäärä ei merkittävästi poikennut talousarviosta.

1000€	Talousarvio	Muutostalousarvio	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	35 849	35 849	42 124	117
Valmistus omaan käyttöön	130	130	125	96
Toimintakulut	-170 412	-169 816	-174 155	103
Toimintakate	-134 433	-133 837	-131 907	99
Verotulot	93 664	95 247	97 505	102
Valtionosuudet	40 630	40 630	40 859	101
Rahoitustuotot ja -kulut	942	942	915	97
Vuosikate	802	2 982	7 372	247
Poistot ja arvonalentumiset	-6 736	-6 736	-6 830	101
Satunnaiset erät				
Tilikauden tulos	-5 933	-3 754	542	-14
Tilinpäättösiirrot			27	
Tilikauden yli- tai alijäämä	-5 933	-3 754	569	-15

Taulukko 4. Talousarvion ja toteuman vertailu (sis. sisäiset erät)

Kertynyttä ylijäämää on taseessa nyt noin 6,05 M€. Tämänhetkisen taloussuunnitelman mukaan ylijäämä on kuitenkin supistumassa vauhdilla ja on vuonna 2024 enää 13 000 €. Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talouden sopeuttaminen on edelleen välttämätöntä. Menoja on vähennettävä ja/tai tuloja kasvatettava. Valtuusto hyväksyi 14.12.2020 § 42 talouden pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) vuoteen 2026 saakka, mutta se ei ole vielä riittävä, vaan uusia toimenpiteitä edelleen tarvitaan. Pitkän tähtäimen suunnitelma tulee ulottaa kaikille kuntakonsernin osa-alueille.

Kiinteistöjen käyttöikä ja poistosuunnitelmat tulisi arvioida ja tarkastella vuosittain koko konsernin tasolla. Tällä välttyttäisiin ennakkoimattomilta alaskirjauksilta ja tulosvaikutuksilta. Talouden suunnittelun tarkentamisen myötä riskienhallinta paranee.

Kysymys

Valtuuston sitovissa tavoitteissa talouden mittareissa on kustannustehokkuus. Toiminnan vaikuttavuuden arvioimiseksi olisi tarpeen myös laadullinen mittari. Millaisia laadullisia mittareita voisi ottaa käyttöön?

Mitä työtehtäviä työvoiman vuokraus pitää sisällään?

Tarkastuslautakunta haluaa selvityksen vuoden 2021 osalta, mitkä ovat olleet kunnan henkilöstön omien autojen käytön kokonaiskustannukset, ja vertailun, paljonko olisivat vastaavista työajoista aiheutuvat kustannukset ajettuina kunnan leasing-autoilla.

2.3 Kuntakonserni

Kunnan konserniinjohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanhallitus johtaa ja ohjaa Siilinjärven kuntakonsernia. Sen tehtävänä on valvoa, että ne yhteisöt, joissa kunnalla on määräysvalta, toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kunnanjohtaja toimii konsernin johtajana ja vastaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta. Siilinjärven kuntakonsernin tytäryhtiöiden toimintaa käytännössä ohjaa osakeyhtiölaki. Tämä vaikuttaa myös toiminnan ja tietojen saannin läpinäkyvyyteen. Kuntakonsernin tasoista arviointitoimintaa vaikeuttaa puutteellinen tiedon saaminen tytäryhteisöistä. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnalle kuuluu konsernitasoinen arviointi.

Siilinjärven kunnan konserniin kuului vuoden 2021 lopussa viisi tytäryhtiötä, joista Siilinjärven Pysäköinti Oy:n, Siilinjärven Uimala Oy:n alakonserni, Kiinteistö Oy Asematie 11:n ja Kiinteistö Oy Isoharjan omistusosuus oli 100 %. Siilinjärven Kotipolku Oy:n alakonsernin omistus osuus oli 96,36 %. Asematie 11:n osakeomistuksen arvo on nolattu jo vuonna 2018. Konserniyhtiöiden toimintaa on tilinpäätöksessä avattu.

Kuntayhtymiä oli vuoden lopussa neljä, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Ky, Vaalijalan Ky, Savon koulutus-kuntayhtymä ja Pohjois-Savon liitto. Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä purkaantui elokuussa 2021.

Kiinteistösalkkuun tulee laatia kiinteistökohtaiset poistosuunnitelmat, jotka tulee kaikkien kohteiden osalta vuosittain tarkistaa.

Kasvu

Tavoitteena on, että konserniyhtiöiden toiminta tukee ja edistää asukkaiden ja yritysten määrän kasvua sekä Siilinjärveä arvostettuna asuinpaikkana ja yritysten toimintaympäristönä. Innocumin käyttöaste on säilynyt edelleen hyvänä. Siilinjärven Kotipolku Oy:llä on asuntojen rakentaminen jatkunut vilkkaana. Rakenteilla on 67 kerrostaloasuntoa, jotka valmistuvat vuoden 2022 alussa.

Hyvinvointi

Tavoitetasona on, että konserniyhtiöt huomioivat toiminnassaan ja sen kehittämisessä Siilinjärven kunnan hyvinvointikertomuksessa esitetyt hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet. Tilinpäätöksessä on listattu useita hyvinvointia edistäviä toimia, joita on toteutettu eri hankkeiden kautta. Esteettömyys huomioidaan sekä tilojen uudisrakentamisessa että korjauksissa. Päätösten vaikutusten ennakoarviointi on vaikiintunut käyttöön.

Talous

Konsernin tulos oli noin 1,769 M€ ylijäämäinen. Omavaraisuusaste oli 27,4 %, mikä on edelleen heikko, kun sitä verrataan kuntien keskiarvolukuun (vuonna 2020 42,1 %).

Tunnusluku	2019	2020	2021
Vuosikate	3,5 M€	16,2 M€	13,6 M€
Investoinnit	24,6 M€	10,3 M€	17,6 M€
Investointien tulorahoitus	14,3 %	155,3 %	78,1 %
Konsernitaseen loppusumma	243,1 M€	249,9 M€	256,0 M€
Omavaraisuus	26,8 %	27,5 %	27,4 %
Lainat ja vuokravastuut	210,4 M€	205,9 M€	211,6 M€
Kertynyt yli-/alijäämä per asukas	-7 €	156 €	236 €
Lainamäärä	148,8 M€	151,9 M€	155,3 M€
Lainamäärä per asukas	6 944 €	7 151 €	7 294 €

Taulukko 5. Konsernin talouden tunnusluvut

Kriisikuntakriteerin tunnuslukujen mukaan kriisikuntakriteerit eivät Siilinjärven kunnan osalta täyttyneet.

Tytäryhtiöt

Siilinjärven Uimala Oy

Taloudellisesti vuosi oli todella vaikea. Liikevaihto ja asiakasmäärä laskivat koronatilanteen vuoksi yli 40 % normaaliin toimintavuoteen verrattuna. Fontanella oli suljettu viranomaispäätöksellä 30.1.-5.2.2021 välisen ajan ja kesällä peruskorjauksen siirtymisen vuoksi 20.6.-16.8.2021 välisen ajan. Yhtiö sai Valtionkonttorilta kustannustukea tammi- ja syyskuulta 2021. Työntekijöiden rekrytointi on ollut haastavaa. Kylpylän peruskorjaus ei alkanut suunnitellusti kesällä 2021.

Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus

Toimintavuonna 2021 rakennukseen ja laitetekniikkaan kohdistuneet korjaustyöt olivat suunnitelman mukaiset. Kiinteistöyhtiö on aloittanut laajan kiinteistön peruskorjaustyön suunnittelun ja suunnitelmat valmistuivat keväällä 2021. Urakan kilpailutus oli keväällä 2021. Kilpailutus keskeytettiin, koska tarjoukset ylittivät budjettiraamin eikä peruskorjaus päässyt alkamaan suunnitellussa aikataulussa. Uusi kilpailutus yhteistoimintamallilla alkoi loppuvuodesta 2021 ja jatkuu vuoden 2022 puolelle. Näihin kilpailutuksen kustannuksiin on haettu kunnalta avustusta. Peruskorjauksen kustannusarvio on noin 14,4 M€. Peruskorjaustyön on tarkoitus alkaa kesällä 2022. Hankkeen toteutuksen on suunniteltu kestävän 1 ½ vuotta.

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Siilinjärven Pysäköinti Oy harjoittaa pysäköintitoimintaa keskuskorttelissa ja hallitsee vuokraoikeudella kirkonkylän keskustassa olevaa paikoitushallia. Hallin kauppapuiston puoleinen osa toimii poikkeustilan aikana yleisenä säteilysuojana. Yhtiön ylläpidettävänä on yhteensä 674 autopaikkaa, joista hallipaikkojen osuus on noin 25 %. Pysäköintihallin käyttöaste oli 31.12.2021 70,3 %. Tilikauden tulos oli positiivinen.

Pysäköintihallin ulkoista ilmettä on parannettu korjaus- ja kunnossapitotöin ja yhtiölle on valittu oma liike-merkki (logo). Tämän vuoksi tilikauden tulos oli noin 1 388 € tappiollinen.

Siilinjärven Kotipolku Oy

Siilinjärven Kotipolku Oy:lla oli rakenteilla 67 kerrostaloasuntoa, jotka valmistuvat vuoden 2022 alussa. Vuokra-asuntojen käyttöaste oli edelleen korkea (95,7 %). Tilikauden tulos oli -0,565 M€ vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehtyjen hyllypoistojen myötä. Yhtiölle on laadittu kiinteistökannan peruskorjaustarpeiden viisivuotiskehittämissuunnitelma.

Kiinteistö Oy Isoharja

Koronapandemia on muuttanut toimitilamarkkinoita. Työntekemisen ”hybridimallista”, lähi- ja etätöiden yhdistämisestä, on tullut vakiintunut toimintamalli, johon myös osa Innocumissa olevista työpaikoista on jo siirtynyt. Kokoustilojen kysyntää on heikentänyt etäpalaverien yleistymisen myötä vuoden jälkipuoliskolla oli tilojen käyttöaste kuitenkin hyvällä, yli 96 % tasolla. Alueelle laadittiin vuonna 2020 uusi asemakaava ja asemakaavan muutos. Uuden toimitalon rakentaminen on suunnitteilla. Tilikauden voitto oli noin 0,248 M€, mikä oli noin 39 % edellisvuotta pienempi.

3 Palvelualueet

Tarkastuslautakunta kehottaa palvelualueita tarkastelemaan erityisesti tavoitteiden selkeyttä ja mitattavuutta ja kuinka se palvelee kunnan strategisia tavoitteita. Toteumia raportoitaessa on myös syytä varmistaa, että toteuma vastaa tavoitteeseen. Riskiarviossa olisi syytä arvioida tekijöitä, jotka voivat estää tavoitteen toteutumisen.

Pandemian aiheuttamat haasteet on otettu arvioinneissa huomioon. Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista siltä osin kuin se on mahdollista. Palvelualueiden valtuuston sitovat tavoitteet pääsääntöisesti toteutuivat.

Asukastytyväisyyskyselyjä tehtäessä kyselyn kattavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Liian suppealla otannalla ei saada riittävästi tietoa toiminnan kehittämiseksi. Ongelmana on asukkaiden aktivointi, esimerkiksi asukkaiden heikko osallistuminen hyvinvointikyselyyn. Kunnan tulee miettiä uusia keinoja ja käyttää monikanavaista viestintää, jotta asukkaat saadaan osallistumaan. Kyselyissä on jatkossa hyödynnettävä viestintäsuunnittelijan osaamista ja työpanosta.

3.1 Elinvoima- ja konsernipalvelut

Elinvoima- ja konsernipalvelut tuottavat koko kunnan hallinto-, kehittämis- ja elinkeinopalvelut, sisäisen tarkastuksen, kaavoituksen ja maankäytön. Lisäksi palvelualue vastaa maaseutu- ja ympäristöterveyspalveluiden tuottamisesta yhteistoiminta-alueilla, joiden isäntäkuntana Siilinjärvi toimii.

Koronaepidemian vuoksi töitä on siirretty tehtävän enenemässä määrin etätyönä niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. Etätöiden tekemiseen on saatu uusia työkaluja ja etätyökäytänteet ovat vakiintuneet. Toisaalta tämä on johtanut toimitilojen tyhjäkäyntiin ja turhiin vuokramaksuihin näistä tiloista.

Palvelualueen toimintatuotot toteutuivat 0,733 M€ (10,3 %) talousarviota suurempina. Myyntituotot olivat 0,432 M€ pienemmät, mutta saadut tuet ja avustukset olivat 0,304 M€ (51 %) sekä muut toimintatuotot olivat peräti 0,840 M€ (88 %) talousarviota suurempia. Toimintakulut toteutuivat 0,807 M€ (6,5 %) talousarviota suurempina. Ulkoiset ostot olivat 0,158 M€ (200 %) suuremmat, mutta avustukset 0,405 M€ (60 %) pienemmät kuin talousarviossa. Muuten toimintakulut olivat talousarvion mukaisia. Toimintakate oli 0,074 M€ muutostalousarviota parempi.

Vuonna 2021 pidettiin kuntavaalit. Kuntavaalien siirto huhtikuulta kesäkuulle ja terveysturvallisten vaalien järjestäminen koronapandemian aikana aiheuttivat ylimääräisiä järjestelyitä ja kuluja.

Kasvu

Väestömäärä kasvoi 46 hengellä. Syntyvyys on parantunut ja tulomuutto lisääntynyt. Työpaikkojen määrä pysyi samana johtuen koronatilanteesta, joten tältä osin ei ole pysytty tavoitteessa. Linja-autoaseman korttelin asuin- ja liiketilojen rakentaminen ei käynnistynyt vielä vuoden 2021 aikana.

Paikkatietojärjestelmä on otettu käyttöön 2021 – 2022 maaomaisuuden, kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun sekä kuntatekniikan ohjelmistojen osalta.

Raakamaata on vuonna 2021 hankittu 84,4 ha. Maanhankintaa ja kaavoitusta tulee tehostaa, jotta tontti-tarjonta asuntotuotantoa ja elinkeinotoimintaa varten pystytään toteuttamaan suunnitellusti. Samalla tulee kuitenkin kiinnittää huomiota huoltovarmuuteen ja omavaraisuuteen siten, ettei viljelykseen soveltuvaa maata oteta rakentamiskäyttöön.

Hyvinvointi

Asemakaavoja on valmistunut, mutta usean yleiskaavan hyväksymispäätös on siirtynyt vasta vuoden 2022 puolelle. Kaksi kylähanketta on toteutettu sekä Huoltoliitto ry:n Perheen talo -hankkeen jatkuvuus on varmistettu pysyvän rahoituksen mukaiseksi.

Ympäristöterveyspalveluissa on otettu käyttöön laatujärjestelmä. Terveysvalvonnan toimitilojen siirto uusiin tiloihin Lentokapteeniin aloitettiin joulukuussa 2021. Terveysvalvonnassa on vuoden 2021 aikana ollut resurssivajetta, johon on pyritty reagoimaan palkkaamalla määräaikaista työntekijöitä.

Talous

Elinvoima- ja konsernipalveluiden toimintatuotot ylittivät 10,3 % talousarvion. Toimintakulut ylittivät 6,5 % talousarvion.

Joukkoliikenteessä Siilinjärvi-Kuopio yhteysväli muutettiin vuonna 2021 yhdeksi vyöhykkeeksi. Joukkoliikenteen lipputulot vähenivät edelleen ja alittivat talousarvion 0,408 M€. Valtion avustus sisälsi erillisen koronaavustuksen lipputulomenetyksen kompensoimiseksi, joten avustuksen määrä ylitti kokonaisuudessaan 0,349 M€:lla talousarvion.

Siilinjärven uuden pelastuslaitoksen suunnittelu ja kilpailutus toteutettiin. Hinta muodostui liian kovaksi, joten kilpailutus uudistetaan vuonna 2022.

3.2 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden toimintatuotot toteutuivat 0,337 M€ talousarviota suurempina. Myyntituottoja kertyi arvioitua enemmän kotikuntakorvauksista ja varhaiskasvatuspalveluiden myymisestä. Avustukset kasvoivat valtion koronaan liittyvien kustannusten kompensoinnista. Toimintakulut toteutuivat 0,687 M€ talousarviota pienempinä. Erityisesti palveluiden ostot toteutuivat talousarviota 1,12 M€ (25 %) suurempina. Toimintakate toteutui 0,350 M€ talousarviota pienempänä.

Poikkeusolot vaikuttivat merkittävästi palveluntuotantoon ja talouteen. Henkilöstökulujen ylittymiseen vaikuttivat muun muassa hankkeet, sijaiskulut ja arvioitua suuremmat palkan sivukulut. Merkittävin ylitys tapahtui varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluissa, jotka ylittyivät yli 1 milj. eurolla. Ylittyminen johtui asiakasmaksujen alenemisesta, joka nostaa palvelusetelikustannuksia, yksityisessä hoidossa olevien lasten määrän arvioitua suuremmasta määrästä sekä talousarviovalmistelun 2021 aikana tehdyistä leikkauksista ko. määrärahaan. Maksettujen avustusten alittuminen johtuu siitä, että kotihoidon tukea maksettiin arvioitua vähemmän, koska syntyvyys on ollut alhainen.

Kasvu

Sivistyspalveluiden tavoitteena oli väestöennusteiden mukainen palveluverkko sekä asiakastyytyväisyys vähintään 3 (1 – 4 asteikolla).

Perusopetuksen saavutettavuus (alle 5 km:n etäisyys koulusta) on parempi kuin maakunnassamme keskimäärin. Oppilasennusteet on tarkistettu TA-22 laadinnan yhteydessä. Lyhyellä tähtäimellä oppilasmäärissä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Kuluvan vuosikymmenen loppupuolella oppilasmäärä kuitenkin laskee merkittävästi.

Palveluverkon laajuudessa ja sijoittelussa tulee jatkossa huomioida uudet asuinalueet. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen osalta palvelu tulee tarjota ensisijaisesti kunnan itse tuottamilla päivähoitopaikoilla, joita yksityinen päivähoitotarjonta täydentää. Palvelutuotannon ongelmana on varsinkin määräaikaisten henkilöstön heikko saatavuus, johon tulee etsiä ratkaisuja. Varhaiskasvatuksen henkilöstö on resurssipulasta huolimatta motivoitunutta.

Varhaiskasvatuksen toimenpiteet eivät ole yhteismitalliset kaavoitustavoitteiden kanssa. Tavoitteiden mitaus ei kerro päivähoitopaikkojen määrän tarvetta, kun kysely kohdentuu jo hoidossa olevien lapsiin eikä tyytyväisyyskysely ole tässä sopivin mittari. Miten 40 % vastausten keskiarvo voi olla 4 käytetyllä asteikolla 1 – 4?

Asiakastytyväisyyskyselyn vastausten keskiarvot vaihtelivat lukion huoltajien 2,95:stä kansalaisopiston 4,2:een, ollen keskimäärin 3,35 (vuonna 2020 3,53). Näiltä osin tavoitteet pääosin saavutettiin.

Tavoitteiden määrällisiä ja laadullisia mittareita tulee kehittää. Näitä ovat esimerkiksi kansalaisopiston osallistujamäärät ja lukion päättäneiden oppilaiden määrä verrattuna aloittaneet (läpäisyprosentti) sekä opetuksen laadullinen arviointi. Tavoitteiden mittareissa käytetyt asteikot tulee avata paremmin ja käyttää samaa asteikkoa eri kyselyissä.

Hyvinvointi

Terveellisten ja tarkoituksenmukaisten tilojen tavoitetta edistettiin ottamalla käyttöön Vuorelan koulu ja kirjasto 1.1.2021 sekä suorittamalla tiiviyskorjauksia Kasurilan koululla. Toivalan koulun vanhassa osassa tehdystä rakennusteknisestä selvityksestä ei löydetty vahingoittuneita rakenteita. Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet ovat edenneet kilpailutukseen joulukuussa 2021. Siilinkosken päiväkodin suunnittelua on jatkettu, mutta kaavasta tehdystä valituksesta johtuen rakentaminen viivästyy.

Nykyisen oppimiskäsityksen mukaisten oppimisympäristöjen edistämistä on toteutettu uuden Vuorelan koulun kalustamisella sekä uusimalla vanhenevaa tekniikkaa.

Maksuton lukiokoulutus on toteutettu vuonna 2021 aloittaneista alkaen. Kunta on valmistautunut oppivelvollisuuden laajanemiseen toiselle asteelle. Kunnassa on luotu malli oppivelvollisuuden seurantaan ja toimenpiteet koulunsa keskeyttäneiden varalle.

Kevään 2021 kouluterveyskyselyn tulosten perusteella koulukiusaaminen on lisääntynyt koko maassa, myös Siilinjärvellä. Valtuustoaloite koulukiusaamiseen puuttumisesta on käsitelty loppuun valtuustossa 22.2.2021 § 10. Valtuustoaloitteen pohjalta on laadittu sivistyslautakunnan edellyttämä ohjeistus ja lomakkeisto kouluille. Koulukiusaamisen ehkäisemiseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomioita ja etsiä keinoja yhteistyössä vanhempien ja muiden tahojen kanssa.

Koulupudokkaiden määrä on Siilinjärvelläkin kasvussa. Koulujen tulee aktiivisesti seurata potentiaalisten koulupudokkaiden tilannetta. Oppilashuollon tulee laatia yksilökohtaiset suunnitelmat syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseksi ja mahdollistaa oppilaille koulupsykologin palvelut matalalla kynnyksellä.

Nuorisopalveluissa koulunuorisotyötä lisättiin ja palveluverkko laajeni mm. Siilin nuoret -hankkeessa, joka aloitti toimintansa. Etsivässä nuorisotyössä ja ehkäisevässä päihdetyössä asiakastyötä ja pienryhmiä lisättiin. Walkers kohtaavassa nuorisotyössä liikuttiin kesä pakettiautolla ja marraskuussa aloitti Wolkkari-kahvilatoiminta.

Ongelmien kasautuminen, syrjäytymisvaaran lisääntyminen, väsyminen ja nuorten eristäytyminen on huolestuttavaa. Tukitoimia ja moniammatillista yhteistyötä lisättiin ja järjestöyhteistyötä vahvistettiin, mutta kentällä näkyi myös palveluista putoaminen ja nuorten huonovointisuuden lisääntyminen. Erityisesti Siilinjärvellä kasvavan huume- ja päihdeongelman vuoksi moniammatillinen ja palvelualueiden rajat ylittävä ehkäisevä ja ongelmiin tarttuva nuorisotyö on tarpeen.

Kulttuuriyhdyshenkilöverkosto perustettiin ikäihmisten kanssa ja kehitysvammopalveluissa työskentelevistä henkilöistä. Järjestöyhteistyötä on lisätty Toimijafoorumin, Tapaamon ja yhdistysyhteistyön kautta. Pandemian takia moni tapahtuma siirtyi tai peruuntui, mikä kuritti järjestötoimijoita taloudellisesti. Striimattuja tapahtumia lisättiin.

Vuorelan lähiliikuntapaikka on rakennettu kesän 2021 aikana. Asukkaiden liikkumista on edistetty myös rakentamalla Kuilun kuntoportaat ja Patakukkulalle esteetön reitti. Ikäihmisten liikuntaneuvonta on käynnistynyt rajoitusten puitteissa.

Tapaamo-hankeen tilaisuuksista ja liikuntapaikkojen tiedottamista tulee parantaa esimerkiksi sosiaalisen median kautta ja kunnan karttatietopalvelua hyödyntäen.

Vuorelan kirjaston omatoimiasiointi käynnistyi tammikuussa 2021. Pääkirjastossa omatoimiasiointi on lisääntynyt. Kirjaston on toiminut kustannustehokkaasti Pohjois-Savon kirjastojen vertailussa.

Kansalaisopiston toimipisteiden määrä on pysynyt viime vuosien tasolla, vuonna 2021 toimipisteitä oli 30. Kansalaisopiston tarjontaa tulee laajentaa ja uudistaa. Asukkaiden toiveita tulee kysyä jatkuvasti avoimena olevalla webbilomakkeella. Kansalaisopiston tulee kehittää yhteistyötä yhdistysten (kolmannen sektorin) kanssa, jolla saavutetaan synergiaetuna mm. tilojen hyötykäyttö ja resurssisäästöjä. Palvelujen toteuttamisen lähtökohtana tulee olla käyttäjälähtöisyys, jota voidaan edistää palvelumuotoilulla ja tuotteistamisella.

Henkilöstölle keväällä 2020 tehdyn työtyytyväisyyskyselyn perusteella laadittuja kehittämistoimenpiteitä on toteutettu vuoden 2021 aikana, mm. sivistysjohtajan webinaarit henkilöstölle ja työkyvyn toimintamallien tehostettu käyttö. Työtapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja oli vuonna 2021 163 päivää, kun tavoite oli alle 150 päivää. Myönteistä kehitystä on tapahtunut mm. työyhteisön ristiriitojen käsittelyssä, ilmapiirissä sekä esimiestyössä.

Talous

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden yksikkökustannukset ovat edelleen maakunnan keskiarvoon verraten pienemmät. Säästötoimenpiteet on toteutettu suunnitellusti.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa on toteutunut hyvin asiakaslähtöinen joustava kuntarajoja ylittävä yhteistyö.

Informatiivisissa tunnusluvuissa tulee jatkossa kertoa, mikä on päivähoitopaikan kustannukset kunnalle yksityisen (palveluseteli) ja kunnan itsensä tuottamana. Lukujen vertailtavuuden vuoksi yksikkökustannukset tulee laskea samoilla lähtötiedoilla, esimerkiksi kunnan osalta sellaiset hallinnolliset kulut poistetaan, mitä yksityisellä puolella ei tule.

Kysymyksiä

Kuinka hyvin on toteutunut vanhempien valinnanmahdollisuus kunnallisen ja yksityisen päiväkodin välillä? Riittääkö kunnallisten päiväkotipaikkojen määrä uusien kaavoitusvaiheessa olevien asuinalueiden rakentamisen jälkeen? Tilinpäätöksen mukaan sekä kunnan päivähoitopaikat että yksityiset paikat ovat täynnä.

Vuoden 2030 jälkeen päiväkodeissa tulee olla siirtymäsäännöksen mukainen henkilöstö eli lapsiryhmissä on 2/3 henkilöstössä oltava korkeasti koulutettuja (LTO tai sosionomi). Kuinka tämä tullaan varmistamaan?

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että perusopetuksen ja lukion yksikkökustannukset (€/oppilas) ovat Siilinjärvellä pienemmät kuin maakunnassa keskimäärin?

Lukion päättäneiden määrä on laskussa. Onko tähän syynä keskeyttämiset vai aloittavien oppilaiden määrän lasku?

Varhaiskasvatuksen palvelurakenteen päivähoitopaikkojen toteumassa on esitetty osuudet 72,5 % kunnallisessa ja 23,5 % yksityisessä hoidossa. Mitä pitää sisällään loppu 4 %?

3.3 Sosiaali- ja terveystaloudet

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 3,91 M€:lla, mikä johtui ennakoitua suuremmista myyntituotoista (1,79 M€) sekä hankkeisiin saaduista tuista ja avustuksista (3,69 M€). Toimintakulut olivat 1,28 M€ talousarviota suuremmat. Henkilöstökuluissa säästettiin talousarvioon nähden 0,899 M€, säästö syntyi valtaosin rekrytointihaasteista ja henkilöstövajauksesta. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 1,41 M€:lla. Myös muissa kustannuksissa talousarvio pääosin ylittyi. Toimintakate muodostui 2,643 M€ talousarviota paremmaksi.

Koronaepidemian vaikutukset sosiaali- ja terveystalouksien toimintaan olivat edelleen laaja-alaisia ja merkittäviä. Työpanosta jouduttiin entisestään kohdentamaan muun muassa tartuntaketjujen selvittämiseen ja jäljittämiseen sekä rokottamiseen.

Avustusten osalta valtio korvasi rajanylityspaikkojen (Siilinjärven Rissalan lentokenttä) terveysturvallisuuden varmistamisesta sekä koronaepidemiasta aiheutuneita kustannuksia 1.1. – 31.8.2021 yhteensä noin 2.187.000 euroa. Toiseen hakuun kustannuksia on kertynyt 1.171.000 euroa, josta päätöstä odotetaan maaliskuussa 2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamista koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021, ja se tulee voimaan vaiheittain. Uudistuksen voimaantulolaki tuli voimaan 1.7.2021, jolloin myös hyvinvointialueet perustettiin. Aluevaltuustot käynnistyivät maaliskuun 2022 alussa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Kasvu

Sähköisten asiointikanavien palveluvalikoimaa vuoden 2021 aikana monipuolistettiin sekä valmisteltiin etävastaanottojen lisäämistä. Vuoden aikana käyttöön otettiin neuvolapalveluiden sähköiset lomakkeet ja sosiaalihuollon omapalvelu. Lisäksi Chat-palvelu laajennettiin ikäihmisten neuvontapalveluihin sekä Korona- ja influenssarokotuksiin. Vuoden aikana valmisteltiin myös kotihoidon etäkäyntien käyttöönottoa VideoVisitin välityksellä. Sähköisen hakemuksen käyttöönotto ikäihmisten palveluissa ei ole toteutunut. Kaikilla kuntalaisilla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluja.

Kehitysvamma- ja vammaispalveluiden palveluohjausprosessin ensivaiheen yksi yhteinen palvelunumero ei ole toteutunut. Sähköinen yhteydenottolomake on kunnan www-sivuilla ja sähköisen hakemuksen käyttöönottoa on valmisteltu Effic Omapalveluun.

Hoiva- ja vanhuspalveluissa etätapaamisia on pilotoitu hoito- ja palvelusuunnitelmapalaverissa, mutta tietoliikenneyhteyksissä olevien häiriöiden vuoksi pilotointia ei ole jatkettu.

Terveystalouksissa on käytössä monipuolisesti erilaisia informatiivisia tunnuslukuja. Erityissairaanhoidossa on aiemmin ollut avoimesti käytössä kuntakohtaisia tilastollisia tunnuslukuja, jotka ovat tällä hetkellä vain suljetun kohderyhmän käytössä.

Hyvinvointi

Sosiaalisen kuntoutuksen ostopalveluina hankittava palvelu on monipuolistunut sisällöllisesti. Keväällä 2021 tarjottiin omana toimintana ryhmää, joka ei toteutunut asiakkaiden vähyyden vuoksi. Perhetyöntekijät ovat osallistuneet kuukausittain Aamukahvia ja asiaa -tapaamiseen. Hyvinvointineuvolan henkilöstö on toteuttanut keväällä ja syksyllä Oivalluksia lapsiperheen arkeen -teemaillat ja ollut mukana Tietoa ja tukea arkeen ADHD lapsen kanssa -illassa syksyllä. Perhevalmennuksen mallia on arvioitu. Koronan vuoksi vanhempainryhmätoiminta ei ole toteutunut.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaista 8 % on kärsinyt virhe- tai aliravitsemustilasta 1.1. - 31.12.2021 välisellä ajalla. Koronarajoitusten takia talon ulkopuolisten toimijoiden järjestämiä tuokioita on jouduttu rajoittamaan. Talon sisäistä arkea on aktivoitu mm. Hilda-sovellusta hyödyntäen.

Liikuntalääketieteen erikoistuva lääkäri on työskennellyt 50 % työajalla yliopiston/yliopistosairaalan rahoituksella terveyskeskuksessa. Liikunta- ja ravitsemusohjausta on toteutettu avoimissa ryhmissä. Pitkäaikaiskuntoutujista tähän on osallistunut 94,6 %.

Mielenvireyspalveluissa erillinen kotikuntoutusyksikkö sellaisenaan purettiin ja työntekijät siirtyivät mielen- vireyspalveluiden tiimiin toteuttamaan kotona tapahtuvaa psykiatrasta hoito- ja kuntoutustyötä. Tässä yhteydessä joitakin asiakkaita siirtyi kotihoidon piiriin. Tällä muutoksella on voitu tarjota hoitoa yhä useammalle ja tavoitettu myös ilman psykiatrasta diagnoosia kotiin jääneitä nuoria aikuisia. Toukokuusta alkaen mielen- vireyspalveluissa on ollut täysipäiväinen psykiatri.

Henkilöstökoulutuksiin osallistumisessa jäätiin tavoitteista. Terveyspalveluissa myös yksiköiden kokouksia on ollut tavanomaista vähemmän. Henkilöstösäästöt johtuivat suurelta osin rekrytointivaikeuksista. Tarkastuslautakunta pitää tilannetta huolestuttavana.

Talous

Siilinjärven sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta on Pohjois-Savon alueella kustannustehokasta. Terveys- denhuollon ikävakioidut kustannukset 1509 €/asukas ovat alueen edullisimmat ja sosiaalihuollon ikävakioidut kustannukset 996 €/asukas ovat alueen toiseksi edullisimmat. Vuoden 2021 aikana neuvolapalveluiden resurssi on tarkistettu asetuksen mukaiseksi. Opiskeluterveydenhuollon uudet mitoitukset on otettu huomioon.

Taloudellinen tilanne vuonna 2021 oli palveluiden järjestämisen kannalta haastava, sillä sosiaali- ja terveys- palveluiden talousarvioon oli kunnanhallitus tehnyt talousarviokäsittelyn yhteydessä sosiaali- ja terveyslau- takunnan esityksestä poiketen sosiaali- ja terveyspalveluiden palkkoihin 1,8 % ja palveluiden ostoihin 1,5 % karsinnan. Palvelualueen talouden toteutumisen pelasti valtion korvaukset koronaepidemiasta aiheutu- neista kustannuksista. Kotitalouksille annettujen avustuksia maksettiin 0,458 M€ arvioitua vähemmän. Suu- rin poikkeama oli lasten kotihoidontuessa (-0,251 M€), omaishoidontuessa (-0,071 M€) ja muissa avustuk- sissa (-0,136 M€).

Tavoitteena on, että säännöllisen kotihoidon asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrä vähenee. Vuonna 2021 viisi tutuinta hoitajaa on tehnyt 60 % käynneistä asiakkaan luona. Kaatumistapauksia on tapahtunut 25 % enemmän verrattuna vuoden 2020 lopun tilanteeseen.

Maahanmuuton kotouttamiseen liittyvät sosiaalihuollon tehtävät toteutetaan aikuissosiaalityössä. Päivi- tetty kotouttamissuunnitelma on valmistunut. Tulosalueelle ei ollut kohdentunut tuloja eikä kuluja vuonna 2021.

Erikoissairaanhoidon menojen ennakoimattomuus muodostaa kunnalle jatkuvan taloudellisen riskin.

Kysymyksiä

[Kuinka kunta valmistautuu sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtymiseen hyvinvointialueelle?](#)

[Säännöllisen kotihoidon määrä tunteina on vähentynyt, vakka käyntimäärät ovat kasvaneet. Mikä on koti- hoidon asiakkaan luona hoitajan käyttämän aika / käyntikerta eri toimenpiteiden yhteydessä? Tämä on tar- peen lisästä informatiivisiin tunnuslukuihin.](#)

[Miksi terveyspalveluiden osalta on vain kaksi tavoitetta?](#)

3.4 Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden toimintatuotot olivat 0,54 M€ talousarviota suuremmat, mikä johtui lähes yksinomaan ulkoisten myyntituottojen kasvusta. Toimintakulut olivat 0,53 M€ talousarviota suuremmat johtuen ulkoisten palveluiden ostojen (0,3 M€) sekä henkilöstökulujen (0,2 M€) kasvusta suhteessa talousarvioon. Toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti.

Vuonna 2021 oli kolmen suuren toimitilahankkeen, Siilinjärven pelastuslaitos, Siilinkosken päiväkoti sekä Ahmon koulukeskus ja Siilinlahden koulun, hankintamenettelyn valinta.

Väylähankkeita ja niiden suunnitelmien hyväksymisiä ja vahvistamisia oli vuonna 2021 yhteensä 6 kpl.

Teknisille palveluille hankittiin leasing-mallilla puutarha/kunnossapitotraktori sekä kuorma-auto tienhoito-varustuksella. Kuorma-auto saadaan käyttöön vuonna 2022.

Vuonna 2021 tehtiin päätös vuoden 2022 metsähakkuista.

Kasvu

Taivallahden 3. vaihe ja Pyöreälahden 4. vaihe valmistuivat.

Hyvinvointi

Työohjelmanmukaisista vanhojen asuinalueiden infran saneeraamisista Simonsalo valmistui ja Leppäkaarteentien saneeraaminen käynnistyi.

Mäntyrinteen kevyenliikenteen silta ei toteutunut liian kalliiden kustannusten vuoksi. Hanke siirtyy vuodelle 2022.

Talous

Toimintakatu toteutui talousarvion mukaisesti. Ulkoiset myyntituotot kasvoivat n. 0,55 M€ ja sisäiset myyntituotot 0,06 M€ verrattuna talousarvioon. Toimintakuluissa kuitenkin palvelujen ostot lisääntyivät 0,3 M€ ja henkilöstökulut 0,2 M€.

Kysymyksiä

Työohjelmaa tulisi avata laajemmin tilinpäätöksessä, jotta kokonaiskuva hankkeista selviää paremmin. Mitä tehtiin ja mitä jäi toteutumatta?

Varikon inventaariolistan ajantasaisuus. Listassa on ollut edelleen jo myytyä kalustoa, kuten trukit, jotka myyty 2018, mutta varastossa vuonna 2021 2 kpl ja vuonna 2022 vielä 1 kpl. Voimavirtakaapeleita oli yhteensä 200 kpl, joista vuoden 2021 aikana 12 kpl kulunut vuoden aikana, mihin hävinneet? Onko varikon tarpeisto ajantasaista, riittävä, onko jotain tarpeetonta?

Yhtenä valtuuston sitovana tavoitteena on tiukka talouskuri. Miksi puukaupassa käytetään metsähoitoyhdistystä, vaikka se vähentää puukaupasta saatavia tuloja? Puukaupan tarjousvertailuja ei ole saatavilla kokouksen asiakohdan liitteenä. Puukauppatulojen kertymään vaikuttaa m³-hinnan lisäksi muun muassa tukkien latvaläpimittojen eroavaisuudet eri yhtiöillä, jolloin tukkisaannoissa voi olla suuriakin eroja.

Palveluiden ostoja voisi avata tarkemmin, koska Kuopion Vesi Oy:lle vesihuollon rakentamisen läpilaskutuksen vuoksi kirjanpidollisesti ostot näyttäytyvät suurina tilinpäätöksessä, vaikkakin asian lopputulema on +/- 0 €. Jos palveluiden ostoista jätetään Kuopion Vesi Oy:n läpilaskutus pois, mikä on palveluiden ostojen loppusumma?

3.5 Yhteiset palvelut

Toimintatuotot toteutuivat 0,117 M€ talousarviota suurempina. Toimintatuotoissa ulkoiset myyntituotot toteutuivat 0,205 M€ talousarviota pienempänä, kun taas sisäiset myyntituotot olivat 0,263 M€ talousarviota suuremmat. Toimintakulut toteutuivat 0,144 M€ talousarviota suurempina. Suurimpina eroina olivat avustukset 0,265 M€ talousarviota suurempina ja henkilöstökulut 0,268 M€ muutostalousarviota pienempänä. Toimintakate toteutui 0,027 M€ muutostalousarviota pienempänä.

Ammattihenkilöstön työpanoksen saatavuus ja korvattavuus työpaikan vaihdosten ja pitkien sairauspoissaolojen yhteydessä on tiedostettu olevan merkittävä riskitekijä kunnalle. Koronakriisin jatkuessa koko vuoden 2021 sosiaali- ja terveyspalveluissa on osaavan työvoiman heikon saatavuuden vuoksi jouduttu turvautumaan ostopalveluihin, millä on ollut vaikutusta palvelujen järjestämiseen sekä osin myös saatavuuteen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä vuonna 2023 hyvinvointialueen järjestämisvastuulle tämä ongelma poistuu kunnalta näiltä osin. Rekrytointiongelmat tulevat lisääntymään jatkossa varsinkin sivistystoimen henkilöstön osalta.

Koronaepidemian jatkumisella vuonna 2021 on ollut vaikutuksia eri toimialoilla niin talouteen kuin hyvinvointiin. Haasteista on kuitenkin selvitty osin henkilöstön joustavuuden ansiosta, mikä on tosin vaikuttanut työntekijöiden jaksamiseen ja työpoissaoloihin.

Kasvu

Kesällä 2020 Siilinjärven kunta ilmoitti tavoitteeksi olla kokonaisvaltaisesti johtava etätöön kehittäjäkunta. Etätö Teams-kokouksineen ja työskentelyalustoineen on vakiintunut kunnassa koronan johdosta normaaliaksi työskentelytavaksi.

Hyvinvointi

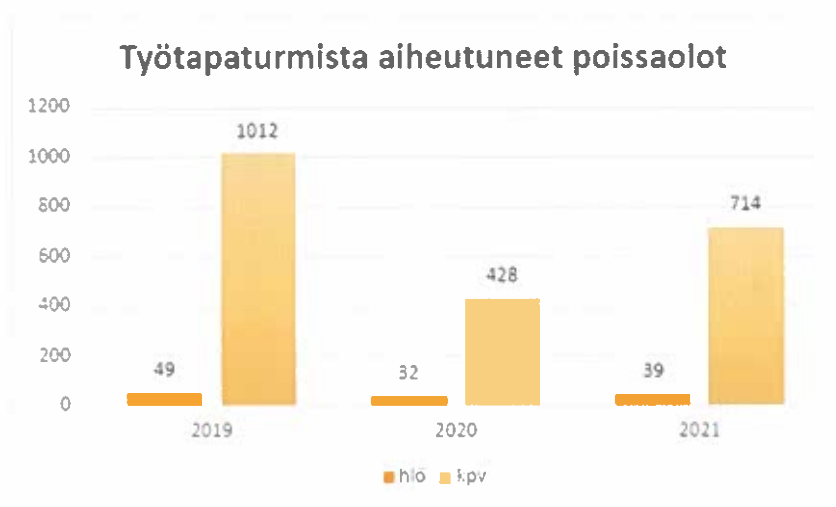
Tavoitteena on palvelutuotannon tukena olevat ajanmukaiset ja toimintavarmat tietojärjestelmät. Tiera Oy:lle ulkoistetut tietotekniikkapalvelut yhdenmukaistettiin Tieran mukaiseksi 1.4.2021 lukien. Taloushallinnon raportointi ja johdontyöpöydän digitalisaatio toteutui.

Koronaepidemian aikana pienissäkin hengitystieoireissa on täytynyt olla pois työstä, mikä osaltaan on lisännyt vuosien 2020 ja 2021 lyhyitä poissaoloja. Sairauspoissaolojen pituuksissa on havaittavissa pientä kasvua pitkissä, yli 60 ja yli 90 päivää kestäneissä poissaoloissa. Pitkät poissaolot ennakoivat pitkittynyttä tai pysyvää työkyvyttömyysriskiä, joten erityisesti pitkien poissaolojen vähentämiseen on kiinnitettävä huomiota työterveysyhteistyössä.

Kuva 1. Sairauspoissaolot pituuden mukaan, %-osuus henkilöstöstä.

Työtaturmien aiheuttamat poissaolosten määrä, 731 kalenteripäivää, kasvoi vuonna 2021 merkittävästi edellisvuoden 428 kalenteripäivään verrattuna, jolloin tapaturmista johtuvat poissaolot lisääntyivät lähes 67 %. Työtaturmien vähentymisen tavoitteeseen ei täten päästy. Poissaolot jäivät kuitenkin vähäisemmäksi kuin vuonna 2019, jolloin poissaoloja oli 1012 kalenteripäivää.

Kuva 2. Työtaturmista aiheutuneet poissaolot 2019–2021 hlö/kalenterikuukausi

Työterveyden kohdalla ongelmana on työkyvyttömyyseläkemaksujen ja työkyvyttömyyden kokonaiskustannusten kasvu. Työtaturmien ja mielenterveyshäiriöiden määrän kasvun syyt tulee selvittää, jotta tilanteeseen voidaan puuttua ennaltaehkäisevästi.

Työsuojelukauden 2018–2021 päättyessä on kunnassa järjestetty työsuojeluvaalit. Siilinjärvelle valittiin ensimmäistä kertaa päätoiminen työsuojeluvaltuutettu, joka vuoden 2022 alusta alkaen hoitaa ns. peruskunnan palvelualueet. Sosiaali- ja terveystieteiden puolella työsuojeluvaltuutettu toimii oman toimen ohessa, tehden työajasta n. 60 % työsuojelutyötä. Työsuojeluorganisaation muutoksella on varauduttu hyvinvointialueen käynnistymiseen vuoden 2023 alusta. Työsuojeluvaltuutetut työskentelevät tiiviissä yhteistyössä työsuojelupäällikön ja esimiesten kanssa.

Talous

Kirjattuna tavoitteena on, että enintään noin 2/3 lainasalkusta on sidottu 5/10 vuoden korkoon tai suojattu korkojohdannaisilla. Korkotaso on pysynyt vahvasti negatiivisena. Lainakannan suojaustaso oli vuoden lopussa 76 %. Kokonaisuutena näillä ratkaisuilla on taloutta turvaava vaikutus niin kauan kun ei ole ylisuojausta. Talouden PTS-suunnitelmassa tavoitellut säästöt muuttuivat noin 268 000 euron lisäkustannuksiksi työmarkkinatukeen.

Monetra Oy kilpailutti ja uudisti myynti- ja ostopalveluiden välityspalvelut ja hinnoittelun, joka ohjaa entistä enemmän suoraan sähköisesti saapuviin ja lähteviin laskuihin. Kunnasta lähtevien paperilaskujen suuri osuus muodostaa riskin kustannusten hallinnalle.

Kysymyksiä

Tilinpäätöksessä on mainittu raportoinnin ja johdon työpöytä. Mitä tämä sisältää ja mitä muutoksia tai parannuksia tämä tuo talouden hallintaan?

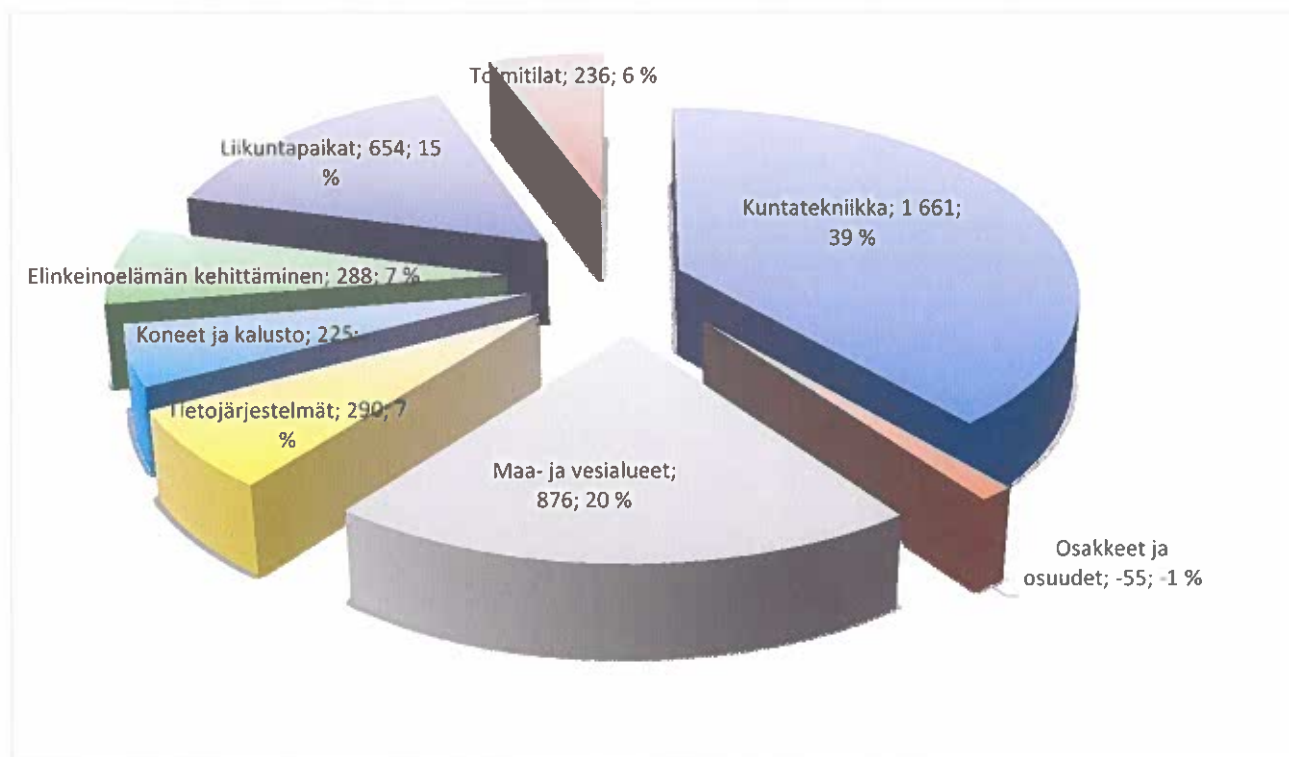
Pandemia on aiheuttanut myös henkilöstön koulutusvajetta. Onko suunnitelmia, kuinka tämä paikataan pandemian väistyessä?

Mitä suunnitelmia on rekrytointiongelmien parantamiseksi?

Hävikkiruoan myynti on laajennettu kaikille kouluille syksyllä. Kuinka suuri vaikutus tällä on ollut ruokahävikin vähenemiseen? Onko ostomahdollisuus myös muille kuin kunnan henkilökunnalle?

Millä toimilla, esimerkiksi työterveydessä, varmistetaan henkilöstön mielenterveysongelmien väheneminen?

4 Investoinnit

Kuva 3. Nettoinvestoinnit

Investoinnit bruttona olivat 4,73 M€. Suurimmat erät olivat kuntatekniikka (1,66 M€), toimitilat (0,55 M€) sekä tietojärjestelmät (0,29 M€). Toteutuneita tuottoja oli 0,56 M€. Tästä merkittävimmät olivat maa- ja vesialueiden myynnit (0,41 M€) sekä osakkeiden ja osuuksien myynti (0,06 M€). Osakkeiden ja osuuksien myyntiä ei ollut huomioitu talousarviossa. Nettoinvestoinnit olivat yhteensä 4,18 M€, mikä oli 3,17 M€ muutostalousarviota pienempi ja mutta 2,57 M€ vuoden 2020 nettoinvestointeja suurempi. Nettoinvestointien määrä oli 196 €/asukas.

5 Eriytyt tilinpäätökset

Toimitilojen ylläpito

Tilikauden alijäämä oli 2,48 M€, mikä oli 0,551 M€ talousarviota heikompi. Edelliseen vuoteen verrattuna tilikauden alijäämä kasvoi 0,196 M€:lla. Liikevaihtoa kertyi 7,25 M€, mikä oli 0,614 M€ talousarviota enemmän.

6 Muut havainnot

Kunnan taloustilanne näyttää hetkellisesti hyvältä. Taloussuunnitelma on kuitenkin raskaasti alijäämäinen ja tarkka taloudenpito on edelleen tärkeää.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerit (kriisikuntakriteerit) tulevat käyttöön vuonna 2022, jolloin lukuja tarkastellaan vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella.

Tunnusluku	2021	Raja-arvo	Arvio
Kunnan taseen kertynyt yli-/alijäämä	6 054 M€	<0 €	●
Konsernin taseen kertynyt yli-/alijäämä per asukas	236 €	-1000/-500 €	●
Tunnusluku	2021	Raja-arvo	Arvio
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	109,3 %	80 %	●
Tuloveroprosentti	22,00 %	20,02 %	●
Lainojen ja vuokravastuiden määrä per asukas	9 936 €	8 765 € (2020)	●
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,8	●

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa
- tai jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Seuraavan budjetin valmistelussa on huomioitava edellisten vuosien poikkeuksellisuus.

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitetyt ehdotukset luottamushenkilöiden riittävästä koulutuksesta valtuustokauden alkaessa ovat toteutuneet. Koulutusaiheina on käsitelty muun muassa luottamushenkilöiden vastuut, velvollisuudet sekä tiedonsaantioikeudet yksilönä ja toimielincollegiona.

Kunnan toiminnan suurimpana riskinä on liian ohut hallintorakenne ja sijaisten puute. Toiminta nojautuu liikaa henkilöstön joustavuuteen ja on yksittäisten avainhenkilöiden varassa. Toiminnan varmuuden ja jatkuvuuden takaamiseksi kunnan tulee henkilöstöpolitiikassaan varautua hyvissä ajoin rekrytoimaan uusia työntekijöitä eläköityvien tilalle. Henkilöstötilinpäätökseen tulee jatkossa laatia riskiarviointi henkilöstön riittävydestä ja määrittää tälle riskinarviointimittarit.

Vuoden 2021 aikana todettiin luottokortin väärinkäytös yhden viranhaltijan osalta. Tämän on mahdollistanut Monetra Oy:n ostolaskujärjestelmän käytännön toiminta siten, että kukin itse liittää kuitit omiin luottokorttilaskuihinsa. Kunnan tulee kiinnittää erityistä huomiota ostolaskuprosesseihin, varsinkin laskujen asiatarkastuksen ja hyväksymisten vastuutuksiin sekä järjestelmän käytännön toimintaan siten, että jatkossa sama henkilö ei voi olla käyttäjän roolissa sekä asiatarkastajana että hyväksyjänä. Kunnan tulee myös harkita siirtymistä laskujen tiliöinnissä keskitettyyn kuittien käsittelyyn nykyisen käytännön sijaan.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, kuinka tämä väärinkäytösten tiimoilta todettu prosessi korjausehdotuksineen on hoidettu ja missä vaiheessa vahingonkorvausprosessi on meneillään.

Lisäksi tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, mitä toimenpiteitä kunnanjohto on tehnyt ostolaskujen ohjeistuksen ja hyväksymiskäytäntöjen tarkentamiseksi.

Esimiesten tulee tehostaa ohjausta ja käydä läpi ohjeistusta alaistensa kanssa säännöllisesti, ja varsinkin uusien työntekijöiden perehdytyksen yhteydessä. Luottokorttien käytön tarpeellisuutta tulee selvittää ja niiden määrää minimoida.

Väärinkäytöksistä tulee aina seurata kurinpidollinen menettely sekä aloittaa rikostutkintaprosessi.

Tavoitteiden toteutumisen mittarit tulee olla mitattavia ja ymmärrettävästi avattuja.

Kulttuurin tilojen ja tarjonnan osalta kunnan tulee päästä irti pienuuden ajatuksesta, sen sijaan kehitellä oman kokoisia kulttuuritiloja, esimerkiksi Bunkkerin hyödyntäminen.

Viestintäyksikön tulee tehdä yhteistyötä kunnan hankkeiden vetäjien kanssa ja avustaa heitä viestinnässä.

Kysymyksiä

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, kuinka väärinkäytösten tiimoilta todettu prosessi korjausehdotuksineen on hoidettu ja missä vaiheessa vahingonkorvaus- ja seuraamusprosessi on meneillään.

Lisäksi tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, mitä toimenpiteitä kunnanjohto on tehnyt ostolaskujen ohjeistuksen ja hyväksymiskäytäntöjen tarkentamiseksi.

7 Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastauksen kunnanhallitukselta lautakuntien käsittelyn jälkeen 30.9.2022 mennessä.

Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitukselta pyydetään kannanotto koko arviointikertomuksen sisältöön ja vastauksista tulee selvitä, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajien esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Siilinjärvellä 9. toukokuuta 2022

Tarja Laatikainen

puheenjohtaja

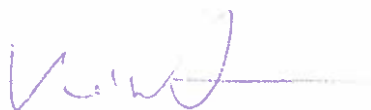
Simo Lyytinen

varapuheenjohtaja

Mika Oksman

jäsen

Veijo Aallosvirta

jäsen

Liisa Väätäinen

jäsen